

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 29 januari 1996 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken en door de Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn verzocht hun van advies te dienen over een ontwerp van besluit van de Vlaamse regering "tot uitvoering van het besluit van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie met betrekking tot de officiële spelling van de Nederlandse taal", heeft op 27 februari 1996 het volgende advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Het voor advies voorgelegde ontwerp-besluit beoogt de goedkeuring van "het bij (het ontworpen besluit) gevoegde besluit van 25 september 1995 van het comité van ministers van de Nederlandse Taalunie met betrekking tot de officiële spelling van de Nederlandse taal" (artikel 1).

Als bijlage bij het ontworpen besluit is een "besluitenlijst" gevoegd, bevattende elf besluiten die het Comité van Ministers alle heeft aangenomen op zijn vergadering van 25 september 1995. Hierover om uitleg verzocht, heeft de gemachtigde van de regering verklaard dat de beoogde goedkeuring meer bepaald betrekking heeft op het besluit 10, betreffende de datum van de invoering van de nieuwe spelling. Dat besluit 10 luidt, volgens de "besluitenlijst", als volgt :

"Het Comité van Ministers besluit om ernaar te streven de nieuwe spelling officieel van kracht te laten worden uiterlijk op 1 september 1997".

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. Volgens artikel 4, b), van het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de Nederlandse Taalunie (hierna : "Taalunieverdrag"), ondertekend te Brussel op 9 september 1980 en goedgekeurd bij decreet van 24 juli 1981, besluiten de Hoge Verdragsluitende Staten tot het gemeenschappelijk bepalen van de officiële spelling en spraakkunst van de Nederlandse taal.

.../...

Alhoewel de tekst van het Taalunieverdrag dit niet met zoveel woorden bepaalt, komt het aan de Taalunie toe om de bedoelde gemeenschappelijke bepalingen te ontwerpen en aan te nemen. Meer bepaald het Comité van Ministers, een van de organen van de Taalunie (artikel 6, a), van het Taalunieverdrag), is met deze opdracht belast. Het dient daartoe een of meer besluiten te nemen, in de zin van artikel 7 van het Taalunieverdrag. Die besluiten zijn juridisch bindend ten aanzien van de verdragsluitende partijen (1).

Zoals de Raad van State reeds heeft opgemerkt in zijn advies L. 23.997/8 van 24 januari 1995, hebben de verdragsluitende partijen de verplichting hun interne wetgeving aan te passen aan de besluiten van het Comité van Ministers (2). De besluiten van het Comité van Ministers

(1) Zie de analyse op grond van de tekst van het Taalunieverdrag, geplaatst in zijn context en gelezen in het licht van het voorwerp en het doel van het verdrag, alsmede op grond van bijkomende interpretatiegegevens, door Sybesma-Knol, N., en Wellens, K., Enige volkenrechtelijke vragen rond de Nederlandse Taalunie, Nederlandse Taalunie, Voorzetten, nr. 10, 's Gravenhage, 1987, pp. 106-119, nr. 2.3.4.

(2) Advies L. 23.997/8 van 24 januari 1995 over het ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 19 april 1995 tot wijziging van het decreet van 20 november 1972 tot vaststelling van de officiële schrijfwijze van de Nederlandse taal, Parl. St., Vl. R., 1994-95, nr. 728-1 (13), 18, met verwijzing naar Sybesma-Knol, N., en Wellens, K., o.c., p. 119, nr. 2.3.5.

dienen m.a.w. in de interne (Vlaamse) rechtsorde te worden omgezet.

2. Voor die omzetting is, op grond van artikel 127 van de Grondwet en artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in beginsel de decreetgever bevoegd.

Wat de door de Taalunie vastgestelde bepalingen in verband met de officiële spelling van de Nederlandse taal betreft, heeft de decreetgever die bevoegdheid evenwel gedelegeerd aan de Vlaamse regering. Artikel 1, eerste lid, van het decreet van 20 november 1972 tot vaststelling van de officiële spelling en spraakkunst van de Nederlandse taal, vervangen bij decreet van 19 april 1995, bepaalt immers dat, "met betrekking tot de officiële spelling en spraakkunst van de Nederlandse taal, de Vlaamse regering belast (is) met de uitvoering van de besluiten van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie".

De voornoemde decreetsbepaling vormt dan ook de rechtsgrond voor het ontworpen besluit.

De manier waarop de bestaande regelgeving dient te worden aangepast, hangt af van de inhoud van het betrokken besluit van het Comité van Ministers. In zoverre dat besluit precies bepaalt wat de inhoud van de om te zetten normen is, zal het nauwelijks appreciatieruimte laten aan de Vlaamse overheid. In zoverre het besluit eerder een resultaatsverplichting oplegt aan de verdragsluitende partijen, beschikt de Vlaamse overheid over een zekere

.../...

beoordelingsvrijheid bij de omzetting van het besluit in het interne recht (1).

Wat het besluit 10 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 betreft, moet vastgesteld worden dat het aan de verdragsluitende partijen een zekere beleidsruimte laat voor het bepalen van de datum van invoering van de nieuwe spelling. Om te beginnen wordt in het besluit geen precieze datum, doch enkel een uiterste datum bepaald. Bovendien lijkt niet te worden uitgesloten dat, omwille van bepaalde problemen, zelfs die uiterste datum niet haalbaar zou zijn : die datum blijkt immers niet meer dan een streefdatum te zijn.

Voor de correcte omzetting van het besluit 10 van 25 september 1995 is dus vereist dat de Vlaamse regering zelf de datum bepaalt waarop de nieuwe spelling in Vlaanderen van kracht wordt. In beginsel moet die datum ten laatste op 1 september 1997 vallen. Hierbij mag niet uit het oog verloren worden dat, overeenkomstig het hierna vermelde besluit van het Comité van Ministers van 21 maart 1994 inzake de spelling van de Nederlandse taal, de nieuwe spelling in elk geval gelijktijdig in Nederland en in Vlaanderen ingevoerd moet worden (punt 13 van dat besluit). Voor zover de Taalunie de datum van inwerkingtreding niet nader zou preciseren, is dus overleg tussen de Nederlandse en de Vlaamse overheid vereist.

(1) Sybesma-Knol, N., en Wellens, K., o.c., p. 120, nr. 2.3.5.

Het ontwerp beperkt zich ertoe het besluit 10 van het Comité van Ministers goed te keuren. Die werkwijze is niet voldoende voor de omzetting van dat besluit. Zoals hiervóór gesteld, komt het er voor de Vlaamse regering op aan zelf de datum van invoering van de nieuwe spelling te bepalen, weliswaar rekening houdend met de verplichtingen die ter zake opgelegd worden door de Taalunie. Een formele goedkeuring van het desbetreffende besluit van het Comité van Ministers is niet enkel ontoereikend, doch beantwoordt bovendien niet aan enige noodzaak.

3. Zelfs indien het besluit 10 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 correct omgezet zou worden, zou zulks nog niet volstaan voor de invoering van de nieuwe spelling in de Vlaamse rechtsorde.

De nieuwe spellingregels zijn immers vastgesteld bij twee eerder genomen besluiten van het Comité van Ministers, met name het besluit van 21 maart 1994 inzake de spelling van de Nederlandse taal (1) en het besluit van 24 oktober 1994 ten aanzien van de uitgangspunten voor de samenstelling van de spellinglijst en van de nadere herformulering van de voorschriften, voortvloeiend uit het spellingbesluit van 21 maart 1994. Bij het eerstgenoemde besluit werd beslist dat er een nieuwe, officiële "Woordenlijst van de Nederlandse Taal" zou komen, onder auspiciën

(1) Voor de tekst van dit besluit, zie bijlage bij de memorie van toelichting bij het ontwerp dat geleid heeft tot het voornoemde decreet van 19 april 1995, Parl. St., Vl. R., 1994-95, nr. 728-1, pp. 9-11.

van de Nederlandse Taalunie. Die Woordenlijst zou moeten beantwoorden aan de nieuwe spellingregels, waarvan een aantal beginselen in dat besluit bepaald werden. Ten aanzien van sommige aspecten van de spelling bleken er toen nog problemen te bestaan; het Comité van Ministers stelde daarvoor een latere beslissing in het vooruitzicht, te nemen op advies van de Taaladviescommissie (zie punten 5, 6, 7 en 11 van het besluit). Na ontvangst van dat advies werden de eerder vastgestelde voorschriften bij het besluit van 24 oktober 1994 geherformuleerd; meteen werden ook een aantal uitgangspunten gepreciseerd, waarmee de samensteller van de nieuwe "Woordenlijst van de Nederlandse Taal" rekening moest houden.

De spellingregels, vervat in de besluiten van 21 maart 1994 en 24 oktober 1994, zijn op dit ogenblik nog niet ingevoerd in de Vlaamse rechtsorde. Het heeft uiteraard geen zin de datum van invoering van die spellingregels te bepalen, als die spellingregels zelf niet in het interne recht ingevoerd worden. De gemachtigde van de regering is het ermee eens dat er bijgevolg nog een besluit van de Vlaamse regering vereist is waarbij de nieuwe spellingregels worden ingevoerd (1). Zoals de gemachtigde voorts terecht

(1) Het lijkt de Raad van State niet nodig dat ook de "Woordenlijst Nederlandse taal", met leidraad, goedgekeurd (en dus verplichtend gesteld) zou worden. Weliswaar is tot het samenstellen van een nieuwe Woordenlijst besloten door het Comité van Ministers, en heeft het Comité ook een woord vooraf geschreven (zie besluit 3 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 betreffende de tekst van het "Woord vooraf" bij de Woordenlijst). De Woordenlijst zelf lijkt echter niet het voorwerp uitgemaakt te hebben van een goedkeuring

opmerkt, kunnen in één enkel besluit de spellingregels ingevoerd worden én de datum van inwerkingtreding van dat besluit bepaald worden. Vanuit wetgevingstechnisch oogpunt is die oplossing trouwens verkieslijk.

Overigens zal de Vlaamse regering, overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van het voornoemde decreet van 20 november 1972, ook moeten nagaan in hoeverre door de invoering van de nieuwe spellingregels wijzigingen dienen te worden aangebracht in het koninklijk besluit van 21 november 1864 dat betrekking heeft op de spelling van de Nederduitse taal, in het besluit van de Regent van 9 maart 1946 tot regeling van de spelling der Nederlandse taal en in het koninklijk besluit van 19 augustus 1954 betreffende de schrijfwijze en de woordenschat van de Nederlandse taal.

4. De invoering van nieuwe spellingregels doet de vraag rijzen of niet in overgangsmaatregelen voorzien moet worden.

Hierover ondervraagd, heeft de gemachtigde van de regering erop gewezen dat de bepaling van een uiterste datum in het besluit 10 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 er precies toe strekt de onderwijsinstellingen en het bestuur de gelegenheid te bieden de nieuwe regels aan te leren, nog voordat zij definitief in werking getreden

door het Comité, zodat hij verschijnt als een document waarin door de samensteller (het Instituut voor Nederlandse Lexicologie) toepassing gemaakt wordt van de eigenlijke spellingregels.

.../...

zijn. Nog steeds volgens de gemachtigde kunnen administraties, reeds vóór de datum van invoering van de nieuwe spelling, beslissen om die spelling reeds te volgen.

Die interpretatie impliceert dat degenen die onderworpen zijn aan de artikelen 3 en 4 van het voornoemde decreet van 20 november 1972, d.w.z. de openbare instellingen en daarmee gelijkgestelde diensten, de onderwijsinstellingen en de door de overheid gesubsidieerde verenigingen en instellingen, tot 1 september 1997 de keuze hebben om de "oude" of de "nieuwe" spelling te gebruiken. Dit dient dan echter uitdrukkelijk bepaald te worden in het uitvoeringsbesluit; zulks geldt des te meer, nu in artikel 1, eerste lid, van het genoemde decreet sprake is van slechts één officiële spelling ("de officiële spelling").

5. Uit het voorgaande blijkt dat de voor advies voorgelegde tekst grondig herwerkt moet worden : de spellingbesluiten van het Comité van Ministers van 21 maart 1994 en 24 oktober 1994 dienen omgezet te worden, met dienovereenkomstige wijziging van de Belgische besluiten die op dit ogenblik van kracht zijn; er zal in een overgangsregeling voor de periode tot aan de invoering van de nieuwe spelling voorzien moeten worden; de omzetting van het besluit 10 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 dient op een andere wijze te gebeuren dan door een loutere goedkeuring van dat besluit.

.../...

De conclusie is dan ook dat het ontwerp niet in zoverre gereed is dat het in al zijn aspecten door de Raad van State onderzocht kan worden.

Het is bijgevolg ook voorbarig nader in te gaan op de tekst van het ontwerp.

De kamer was samengesteld uit

de Heren :	W. DEROOVER,	kamervoorzitter,
	P. LEMMENS,	staatsraden,
	L. HELLIN,	
de Heer :	A. ALEN,	assessoren van de
Mevrouw :	Y. MERCHIEERS,	afdeling wetgeving,
Mevrouw :	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS.

W. DEROOVER.